Europaparlamentet
2024-2029

Utskottet för kvinnors rättigheter och jämställdhet

2024/2030(DEC)

21.2.2025

YTTRANDE

från utskottet för kvinnors rättigheter och jämställdhet

till budgetkontrollutskottet

över ansvarsfrihet för genomförandet av budgeten för Europeiska unionens byråer för budgetåret 2023
(2024/2030(DEC))

Föredragande av yttrande: Lina Gálvez

PA_NonLegDec

YTTRANDE

Utskottet för kvinnors rättigheter och jämställdhet uppmanar budgetkontrollutskottet att som ansvarigt utskott infoga följande i sitt förslag till resolution:

A. Enligt artikel 8 i EUF-fördraget ska unionen i all sin verksamhet syfta till att undanröja bristande jämställdhet och främja jämställdhet, varmed principen om jämställdhetsintegrering fastställs. Jämställdhet måste införlivas i all EU-politik och EU-verksamhet, inbegripet genom jämställdhetsbudgetering på alla nivåer i budgetförfarandet. Jämlikhet är en grundläggande rättighet enligt Lissabonfördraget och en prioritering för unionen och uppnåendet av jämställdhet är avgörande för att upprätthålla dessa rättigheter. Europeiska jämställdhetsinstitutet (EIGE) har en central roll när det gäller att stödja unionens institutioner och medlemsstater i arbetet med att uppnå detta mål. EIGE:s mål är att bidra till och stärka främjandet av jämställdhet, inbegripet jämställdhetsintegrering i all EU-politik, en uppgift där institutet har visat sig vara en central och effektiv aktör. EIGE måste därför få tillräckliga och stabila ekonomiska och mänskliga resurser för att kunna fullgöra sina uppgifter.

B. EIGE inrättades för att bidra till och stärka jämställdhetsarbetet i EU, inbegripet integreringen av jämställdhetsperspektivet i all EU-politik och i den därav följande nationella politiken, bekämpa könsdiskriminering samt öka medvetenheten om jämställdhetsfrågor bland EU-medborgarna.

C. EIGE:s huvuduppdrag är inriktat på att uppnå jämställdhet i EU genom att tillhandahålla forskning, samla in och förmedla data och utveckla metoder för att förbättra statistik och datainsamling, mäta jämställdhetssituationen på både EU-nivå och medlemsstatsnivå, utveckla metodverktyg och tillhandahålla tekniskt stöd för jämställdhetsintegrering samt samarbeta med EU-institutionerna, EU:s medlemsstater, EU-organ, internationella organisationer, den akademiska världen, civilsamhället och andra berörda parter.

D. Jämställdhetsindexet 2023 för Europeiska unionen (EU) översteg för första gången 70 poäng, vilket är en blygsam ökning med 1,6 procentenheter sedan 2022. Ökningen av EU:s totala poäng är den största årliga ökningen sedan den första upplagan av indexet 2013. Vissa områden visar tecken på tillbakagång, särskilt när det gäller ekonomiska mått och inkomstmått.

E. Under 2023 var EIGE:s arbete inriktat på två tematiska prioriteringar, dvs. den europeiska gröna given och könsrelaterat våld. Kriser ökar kvinnors sårbarhet och utsatthet för våld, befintliga strukturella ojämlikheter och alla typer av könsrelaterat våld, inbegripet fysiskt, sexuellt och psykiskt våld. Avgörande aspekter för att uppnå jämställdhet är att man följer principen om jämställdhetsintegrering, integrerar ett jämställdhetsperspektiv och undersöker vilken inverkan all politik får på kvinnor. Kvinnor är underrepresenterade i ledande befattningar inom klimatpolitiken, eftersom män fortfarande innehar 67 % av beslutsfattande befattningar på klimatområdet. EIGE har även påpekat att kvinnor är underrepresenterade i skapandet och utvecklingen av ren innovation. Detta har betydelse för utformningen av EU:s politik.

F. Jämställdheten i unionen har påverkats särskilt av konsekvenserna av Rysslands anfallskrig mot Ukraina, levnadskostnadskrisen, som kvinnor drabbas oproportionerligt hårt av, och bakslagen mot jämställdhet och kvinnors rättigheter, som ytterligare fördjupar ojämlikheten. EIGE har i sitt arbete också fokuserat på könsrelaterat våld genom att arbeta med en EU-omfattande undersökning om könsrelaterat våld för att avhjälpa en tioårig brist på data om förekomsten av våld mot kvinnor i EU. EIGE arbetar för att tillhandahålla underlag om könsrelaterat våld till stöd för EU och medlemsstaterna (och andra länder) i deras insatser för att utrota alla former av våld.

G. EU-byråer såsom EIGE bidrar till genomförandet av EU:s politik och arbetar för utvecklingen av ett mer hållbart, inkluderande och konkurrenskraftigt Europa till gagn för alla EU-medborgare. Dessa byråer är decentraliserade och därmed självständiga när de utarbetar sina arbetsprogram.

1. Europaparlamentet betonar att de ekonomiska, sociala, arbetsrättsliga och könsrelaterade ojämlikheterna inom och mellan medlemsstaterna har blivit mer akuta under det senaste årtiondet. Parlamentet påminner om den viktiga roll som EIGE spelar för att förstå och ta itu med omfattningen av och orsakerna till bristande jämställdhet i EU. Parlamentet noterar EIGE:s fortsatt höga budgetgenomförande, trots byråns ihållande underbemanning, med åtagandebemyndiganden på upp till 98 % under 2023 och en andel betalningsbemyndiganden på 83 %. Parlamentet gratulerar EIGE till att ha uppnått 92,76 % av sina arbetsprogrammål. Parlamentet noterar att 2023 års jämställdhetsindex fokuserade på hur könsklyftorna påverkar och påverkas av insatserna för den gröna omställningen, särskilt inom sektorer som energi, innovation inom grön teknik och transport, och välkomnar EIGE:s initiativ som belyser detta.

2. Europaparlamentet noterar att EIGE inrättades som EU:s kunskapscentrum för jämställdhet i syfte att producera oberoende forskning och utbyta bästa praxis för att undanröja diskriminering på grund av kön, kombinera forskning, data och verktyg för att hjälpa EU och dess medlemsstater att utforma inkluderande och jämställdhetsfrämjande politik samt integrera jämställdhet i all sin politik. Parlamentet framhåller det akuta behovet av att unionen gör framsteg med jämställdheten mot bakgrund av pågående kriser såsom klimatkrisen, krig, jämställdhetsbakslag, antidemokratiska rörelser och omfattande könsbaserat våld. Parlamentet betonar att motverkandet av bakslagen och könsrelaterat våld inte kan frikopplas från åtgärder mot ekonomiska och sociala ojämlikheter. Parlamentet uppmanar EIGE att som en grundläggande del av sitt uppdrag prioritera forskning och rekommendationer som fokuserar på att minska löneklyftan mellan könen, öka kvinnors tillgång till arbetstillfällen av god kvalitet och säkerställa deras ekonomiska oberoende. Parlamentet noterar i detta avseende att löneklyftan mellan könen i EU är 13 % och att pensionsklyftan mellan kvinnor och män är 29 %, vilket påverkar kvinnors samhälleliga välbefinnande. Parlamentet konstaterar att i EU hotas också kvinnors grundläggande rättigheter och kroppsliga självbestämmande, med fortsatta attacker mot sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter, inbegripet aborträttigheter. Parlamentet upprepar att kvinnor också drabbas oproportionerligt hårt av klimatkrisen och krig och konflikter.

3. Europaparlamentet erkänner att EIGE varit mycket framgångsrikt när det gäller att utveckla åtgärder och kommunikationskampanjer om jämställdhet, och betonar dess betydelse för att skapa medvetenhet.

4. Europaparlamentet betonar vikten av att återuppta åtgärder som rör jämställdhetsintegrering och som inte uppnådde en framgångsgrad på 100 %, framför allt av administrativa skäl.

5. Europaparlamentet framhåller EIGE:s viktiga forskning som visar hur våld är ett resultat av ojämlikhet som påverkar alla kvinnor, men att vissa grupper av kvinnor faktiskt är mer sårbara för våld, såsom kvinnor med funktionsnedsättning. Parlamentet uppmanar EIGE att arbeta vidare med denna angelägna fråga.

6. Europaparlamentet noterar att EIGE redan betraktar våld mot kvinnor som en av de allvarligaste kränkningarna av de mänskliga rättigheterna i samhället.

7. Europaparlamentet håller med EIGE i dess forskning om att kvinnor och flickor med funktionsnedsättning ofta löper större risk för transportfattigdom på grund av begränsade möjligheter till överkomliga och tillgängliga transporter.

8. Europaparlamentet välkomnar de jämställdhetsuppgifter som EIGE lyft fram som visar att Kroatien och Grekland har den högsta andelen kvinnor bland forsknings- och innovationspersonalen i företag inom el-, gas- och vattenförsörjningssektorerna. Parlamentet konstaterar att sådan information har ett mervärde för uppnåendet av jämställdhet på energimarknaden.

9. Europaparlamentet noterar att ökningen på 8,5 % av EIGE:s personalkostnader kan tillskrivas den fortsatt höga inflationstakten samt en indexuppräkning av lönerna på 2,7 %, och att det genomsnittliga antalet anställda låg kvar på 45. Parlamentet noterar att två kontraktsanställda rekryterades och finansierades genom IPA-överenskommelsen om medverkan med kommissionens generaldirektorat för grannskapspolitik och utvidgningsförhandlingar. Parlamentet noterar att det i artikel 6 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1922/2006 av den 20 december 2006 om inrättande av ett europeiskt jämställdhetsinstitut anges att EIGE ska genomföra sina uppgifter självständigt och i allmänhetens intresse. Parlamentet påminner om att EIGE:s uppgift är att samla in, analysera och sprida information om jämställdhet samt att utveckla, analysera, utvärdera och sprida metodverktyg för att stödja jämställdhetsintegrering i unionspolitik och därav följande nationell politik. Parlamentet erkänner EIGE:s bestående underbemanning, som framgår av resultaten av den andra externa utvärderingen. Parlamentet upprepar att EIGE måste beviljas nödvändiga budgetmedel och personalresurser för att kunna fullgöra sina uppgifter, också mot bakgrund av alltfler brådskande begäranden om tekniskt bistånd och ökad efterfrågan på dess tjänster.

10. Europaparlamentet påminner om att EIGE inrättades för att hjälpa EU:s institutioner och medlemsstaterna att införliva jämställdhetsprincipen i all sin politik och bekämpa diskriminering på grund av kön, genom att tillhandahålla aktuella studier, och bidrar på detta sätt till arbetet med att uppnå verklig jämställdhet.

11. Europaparlamentet välkomnar det pågående samarbetet mellan EIGE och utskottet för kvinnors rättigheter och jämställdhet (FEMM-utskottet), särskilt institutets bidrag till utskottets pågående arbete när det gäller könsrelaterat våld, balans mellan arbete och privatliv, löne- och pensionsklyftan mellan könen, krisens inverkan på kvinnor, jämställdhetsintegrering och jämställdhetsbudgetering. Parlamentet stöder helhjärtat

institutets arbete, som gör det möjligt för utskottet att utföra sina uppgifter på ett korrekt sätt. Parlamentet noterar vikten av att det finns tillförlitliga könsuppdelade uppgifter för att möjliggöra evidensbaserat beslutsfattande. Parlamentet noterar det värdefulla bidrag som EIGE kan ge till alla utskott och andra EU-byråer för en bättre jämställdhetsintegrering i all EU-politik och all EU-verksamhet. Parlamentet uppmanar EIGE att anta ett intersektionellt perspektiv i sin forskning och sitt beslutsfattande för att gripa sig an de förvärrade sociala och ekonomiska nackdelarna för kvinnor från marginaliserade grupper, däribland färgade kvinnor, migranter, personer med funktionsnedsättning och hbtqi-personer. Parlamentet betonar vikten av att samla in disaggregerade data för att utveckla riktade lösningar för dessa grupper.

12. Europaparlamentet anser, på grundval av tillgängliga uppgifter, att EIGE:s direktör kan beviljas ansvarsfrihet för genomförandet av EIGE:s budget för budgetåret 2023.

BILAGA: ENHETER ELLER PERSONER SOM FÖREDRAGANDEN AV YTTRANDE HAR MOTTAGIT SYNPUNKTER FRÅN

Ordföranden (i egenskap av föredragande) förklarar på eget ansvar att hon inte har mottagit några synpunkter från någon enhet eller person som ska förtecknas i denna bilaga i enlighet med artikel 8 i bilaga I till arbetsordningen.

INFORMATION OM ANTAGANDET I DET RÅDGIVANDE UTSKOTTET

Antagande	18.2.2025
Slutomröstning: resultat	+: 27 –: 10 0: 1
Slutomröstning: närvarande ledamöter	Abir Al-Sahlani, Mireia Borrás Pabón, Irmhild Boßdorf, Mélissa Camara, Margarita de la Pisa Carrión, Valérie Devaux, Elisabeth Dieringer, Rosa Estaràs Ferragut, Heléne Fritzon, Lina Gálvez, Alexandra Geese, Chiara Gemma, Assita Kanko, Arba Kokalari, Ewa Kopacz, Elena Kountoura, Sebastian Kruis, Judita Laššáková, Eleonora Meleti, Irene Montero, Carolina Morace, Maria Noichl, Mirosława Nykiel, Sirpa Pietikäinen, Giusi Princi, Emma Rafowicz, Joanna Scheuring-Wielgus, Benedetta Scuderi, Laurence Trochu, Marko Vešligaj, Maria Walsh, Lucia Yar
Slutomröstning: närvarande suppleanter	Elena Donazzan, Loucas Fourlas, Elisabeth Grossmann, Jana Toom
Slutomröstning: närvarande ledamöter (art. 216.7)	Gabriella Gerzsenyi, Nikos Papandreou

SLUTOMRÖSTNING MED NAMNUPPROP
I DET RÅDGIVANDE UTSKOTTET

27	+
PPE	Loucas Fourlas, Gabriella Gerzsenyi, Arba Kokalari, Ewa Kopacz, Eleonora Meleti, Mirosława Nykiel, Sirpa Pietikäinen, Giusi Princi, Maria Walsh
Renew	Abir Al-Sahlani, Valérie Devaux, Jana Toom, Lucia Yar
S&D	Heléne Fritzon, Lina Gálvez, Elisabeth Grossmann, Maria Noichl, Nikos Papandreou, Emma Rafowicz, Joanna Scheuring-Wielgus, Marko Vešligaj
The Left	Elena Kountoura, Irene Montero, Carolina Morace
Verts/ALE	Mélissa Camara, Alexandra Geese, Benedetta Scuderi

10	-
ECR	Elena Donazzan, Chiara Gemma, Assita Kanko, Laurence Trochu
ESN	Irmhild Boßdorf
NI	Judita Laššáková
PfE	Mireia Borrás Pabón, Elisabeth Dieringer, Sebastian Kruis, Margarita de la Pisa Carrión

1	0
PPE	Rosa Estaràs Ferragut

Teckenförklaring:
+ : Ja-röster
- : Nej-röster
0 : Nedlagda röster